

Advies nr 07/2010 van 17 maart 2010

Betreft: Ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn en de Dienst voor arbeidsbemiddeling van de Duitstalige Gemeenschap (A/2010/002)

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid artikel 29;

Gelet op het verzoek om advies van Minister Mollers, ontvangen op 07/01/2010;

Gelet op het verslag van Mevrouw D'Hautcourt;

Brengt op 17 maart 2010 het volgend advies uit:

I. ONDERWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Minister Harald Mollers legt het nieuwe samenwerkingsakkoord tussen de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn (hierna de OCMW's) en de Dienst voor arbeidsbemiddeling van de Duitstalige Gemeenschap (hierna de Dienst) ter advies voor aan de Commissie¹.
2. Dit samenwerkingsakkoord wil de respectievelijke rol vastleggen van de OCMW's en de Dienst met betrekking tot hun werking ten behoeve van gemeenschappelijke klanten, met andere woorden mensen die een leefloon ontvangen en gelijktijdig ingeschreven zijn als werkzoekende.
3. Dit akkoord handelt onder meer over de inschrijving van de begunstigen van een leefloon en sociale tegemoetkoming (hierna de werkzoekenden) bij de Dienst (artikel 1), de omkadering, de begeleiding en de plaatsing van deze werkzoekenden (artikel 2) en over de doorgifte van informatiegegevens tussen deze instellingen (artikel 3)².

II. CONTEXT VAN DE ADVIESAANVRAAG

4. Wanneer een persoon bij het OCMW een leefloon aanvraagt dient betrokkene het bewijs te leveren van zijn werkbereidheid (artikel 3, 5° van de Wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie). Deze werkbereidheid kan door betrokkene onder andere aangetoond worden wanneer hij zich als werkzoekende laat inschrijven bij de Dienst en aldus zijn rechten en plichten als werkzoekende uitoefent.
5. De Dienst hanteert twee soorten inschrijvingen als werkzoekende:
 - Inschrijving van onbepaalde duur voor de volledig uitkeringsgerechtigde werklozen: in dat geval gebeurt de uitschrijving hetzij op vraag van de werkzoekende, hetzij ingevolge een uitwisseling van informatie tussen openbare instellingen via de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (hierna KSZ) (bijvoorbeeld naar aanleiding van de stopzetting van de werkloosheidsuitkering). Bij zijn inschrijving werd de werkzoekende ingelicht over de situaties die aanleiding zouden geven tot zijn ambtshalve uitschrijving bij de Dienst.

¹ De eerste versie van dit samenwerkingsakkoord werd in 2001 eveneens informeel aan de Commissie voorgelegd (IP/2001/024/031).

² De artikelen 4 tot 7 van dit akkoord handelen eveneens over de opleiding van het bevoegd personeel, over de analyse en de uitvoering van het akkoord, over de instelling van een opvolgingscommissie alsook over de inwerkingtreding.

- Inschrijving voor bepaalde duur (drie maanden en hernieuwbaar) voor de al dan niet aan het werk zijnde werkzoekenden (al dan niet begunstigden van een leefloon): in dit geval gebeurt de uitschrijving hetzij op vraag van de werkzoekende, hetzij na afloop van de inschrijvingstermijn indien de aanvrager niet te kennen geeft dat hij zijn inschrijving wenst te verlengen.
6. Gelet op wat voorafgaat worden de begunstigden van een leefloon, die ingeschreven zijn bij de Dienst, automatisch geschrapt na drie maanden behalve indien zij te gepasten tijde het nodige gedaan hebben om hun inschrijving te hernieuwen. Zodoende worden sommige begunstigden van een leefloon geschrapt bij de Dienst hoewel zij nog steeds werkzoekend zijn. Om aan dit euvel te verhelpen en aan de begunstigden van een leefloon een inschrijving van onbepaalde duur te bieden, wisselen de Dienst en de OCMW's van de Duitstalige Gemeenschap informatie uit teneinde te vernemen of de werkzoekende nog steeds geniet van een leefloon en dus nog steeds geen werk heeft. Deze uitwisseling van informatiegegevens gebeurt aan de hand van papieren lijsten via de post of elektronisch via Excel bestanden. In de praktijk stelt de Dienst elke maand een lijst op van personen die ingeschreven zijn als werkzoekende en bij een OCMW geregistreerd zijn als begunstigden van een leefloon. Vervolgens worden deze lijsten doorgezonden aan de betrokken OCMW's die hierop de te schrappen en/of toe te voegen personen zullen vermelden alvorens deze terug te sturen aan de Dienst die dan op zijn beurt zal overgaan tot het bijwerken van zijn databank. Eens deze procedure is afgerond worden de lijsten door de Dienst vernietigd. De werkzoekende wordt bij zijn inschrijving geïnformeerd over deze procedure van automatische uitschrijving ingeval het OCMW de uitbetaling van het leefloon zou stopzetten; en wordt eveneens opnieuw door de Dienst verwittigd alvorens deze laatste effectief overgaat tot de bedoelde schrapping. Hij kan echter op elk moment zijn inschrijving opnieuw activeren, ditmaal voor een beperkte periode (drie maanden).

7. Het ontwerp van samenwerkingsakkoord bepaalt eveneens de procedures voor omkadering, begeleiding en plaatsing van de werkzoekenden. Iedere werkzoekende zal inderdaad nog slechts één bijzondere gesprekspartner hebben bij de Dienst of het OCMW, bevoegd voor de omkadering en de coördinatie van zijn volledig integratieparcours. In het raam van deze begeleidingsprocedure zullen informatiegegevens betreffende de profielen van de werkzoekenden, mits hun akkoord, uitgewisseld worden onder vorm van een "kennismakingsrapport". Informatie betreffende het onderbreken van een opleiding door de werkzoekende of indien deze laatste zich niet aanbiedt na een oproep in het raam van zijn begeleidingsplan, zal eveneens aan de andere instelling meegedeeld worden.

III. ONDERZOEK VAN HET ONTWERP VAN SAMENWERKINGSAKKOORD

A. Toepassing van de Privacywet

8. De uitwisseling van informatie tussen de Dienst en de OCMW's van de Duitstalige Gemeenschap vormt een verwerking van persoonsgegevens die binnen de toepassingsfeer valt van de Privacywet, wat voor de verantwoordelijke voor de verwerking de naleving inhoudt van de rechtmatigheids-, finaliteits- proportionaliteits- en veiligheidsbeginselen van de Privacywet.

B. Rechtmatigheidsbeginsel

9. Artikel 5 van de Privacywet somt vijf hypothesen op waarin een verwerking van persoonsgegevens toegelaten is. In onderhavig geval kadert de bedoelde verwerking in de veronderstelling bedoeld in artikel 5 e) aangezien zij noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van openbaar belang of die deel uitmaakt van de uitoefening van het openbaar gezag, die is opgedragen aan de verantwoordelijke voor de verwerking³.

³ Krachtens het Decreet van 17 januari 2000 tot oprichting van een dienst voor arbeidsbemiddeling in de Duitstalige Gemeenschap, is de Dienst voor arbeidsbemiddeling een instelling van openbaar nut waarvan de opdrachten opgesomd worden in artikel 2 van dit decreet.

C. Finaliteits- en proportionaliteitsbeginselen

10. De in artikel 4 van de Privacywet beschreven finaliteits- en proportionaliteitsbeginselen schrijven de verantwoordelijke voor de verwerking voor om uitsluitend gegevens in te zamelen voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en rechtmatige doeleinden en de aldus ingezamelde gegevens slechts te verwerken op een wijze die verenigbaar is met die doeleinden. Bovendien mogen voor het verwezenlijken van het of de beoogde doeleinde(n) uitsluitend toereikende, ter zake dienende en niet overmatige gegevens ingezameld worden. De verantwoordelijke voor de verwerking moet er eveneens over waken dat hij bij de keuze van de modaliteiten voor het bereiken van het beoogde doeleinde, kiest voor deze die het minst schendend zijn voor de privacy van de betrokkenen. Een inmenging in het recht op gegevensbescherming van de betrokkenen moet inderdaad evenredig zijn rekening houdend met het nut en de noodzaak van de verwerking voor de verantwoordelijke voor de verwerking.
11. Uit de informatie die werd verstrekt aan de Commissie, blijkt dat de gegevensuitwisseling die geregeld wordt door het ontwerp van samenwerkingsakkoord, vier doeleinden beoogt, namelijk:
- de werkzoekende begunstigden van een leefloon toelaten te genieten van een inschrijving bij de Dienst voor onbepaalde duur;
 - het bewijs leveren aan de OCMW's dat de betrokkenen bij de Dienst ingeschreven zijn als werkzoekende;
 - de OCMW's informeren wanneer de werkzoekende een opleiding stopzet of niet antwoordt op een of meerdere oproepen van de Dienst in het raam van de geboden begeleidingsopdrachten. De OCMW's zouden desgevallend sancties kunnen overwegen tegen de begunstigde van het leefloon (na ingebrekestelling van deze laatste);
 - informatiegegevens betreffende het profiel van de werkzoekende meedelen aan het organisme dat instaat voor de begeleiding van de werkzoekende (aan de hand van een "kennismakingsrapport").
12. Om de voormelde doeleinden te verwezenlijken is het noodzakelijk een gegevensuitwisseling te organiseren tussen de Dienst en de OCMW's van de Duitstalige Gemeenschap.

13. De lijsten met personen die ingeschreven zijn bij de Dienst en genieten van een leefloon en die uitgewisseld zullen worden tussen deze beide instellingen zullen de volgende gegevens bevatten: naam, voornaam, geslacht, geboortedatum van de werkzoekende, zijn inschrijvingsnummer bij de Dienst voor arbeidsbemiddeling, de categorie waaronder hij bij de Dienst is geregistreerd, zijn statuut in het begeleidingsplan, zijn beschikbaarheid, het bevoegde OCMW, de datum van bijwerking alsook de gesprekspartners bij het OCMW en de Dienst.
14. Deze gegevens zijn voor de OCMW's noodzakelijk om de werkzoekende te identificeren en de lijsten bij te werken zodat de Dienst eveneens zijn databank kan bijwerken.
15. Uit het ontwerp van samenwerkingsakkoord blijkt niet duidelijk dat uitsluitend de lijsten met werkzoekenden die genieten van het leefloon en ingeschreven zijn in hun respectievelijke gemeente, doorgestuurd zullen worden aan de OCMW's. Welnu, gelet op de beoogde doeleinden vereist de proportionaliteit dat aan elk OCMW enkel de lijst met personen zou doorgestuurd worden die steun genieten van dat OCMW. De Commissie vraagt bijgevolg dat het ontwerp van samenwerkingsakkoord in die zin zou aangepast worden.
16. Ook zullen aan de partnerinstelling kopieën doorgestuurd worden van de oproepingen die aan de werkzoekende werden verstuurd alsook informatie met betrekking tot het niet opdagen van de werkzoekende op een ervan.
17. De andere relevante gegevens waarover de instellingen beschikken om zo aangepast en efficiënt mogelijke bijstand te verlenen voor de sociaaleconomische (her)integratie van de werkzoekenden⁴ (met andere woorden deze die voorkomen in het "kennismakingsrapport") zullen slechts meegedeeld worden mits het akkoord van de werkzoekende⁵.
18. Artikel 3 § 4 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord stelt uitdrukkelijk dat medische en psychologische gegevens niet uitgewisseld moeten worden.
19. De Commissie wenst dat van het samenwerkingsakkoord zou verduidelijken dat overeenkomstig artikel 8 § 1 van de Privacywet, gerechtelijke gegevens evenmin uitgewisseld mogen worden.

⁴ Artikel 3 § 1 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord

⁵ Artikel 3 § 3 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord

20. Artikel 4, § 1, 5° van de Privacywet legt een bijkomende verplichting op met betrekking tot de bewaringstermijn van de gegevens die niet ruimer mag zijn dan de tijd die nodig is om de doeleinden te verwezenlijken waarvoor ze werden verkregen. Het ontwerp van samenwerkingsakkoord bepaalt dat de uitgewisselde lijsten door de Dienst vernietigd zullen worden zodra deze laatste zijn dossiers zal bijgewerkt hebben en de geanonimiseerde gegevens zal opgeslagen hebben die hij nodig heeft voor statistisch gebruik en voor analyse van de maatregel⁶.
21. Er werd aan de Commissie geen enkele informatie verstrekt met betrekking tot de bewaringstermijn van de gegevens van de werkzoekenden bij de OCMW's of de Dienst eens deze laatsten uitgeschreven zijn of niet langer genieten van de diensten/hulpverlening van deze instellingen. De Commissie wenst er dan ook aan te herinneren dat deze gegevens gewist moeten worden zodra hun bewaring niet langer noodzakelijk is voor het verwezenlijken van de doeleinden waarvoor zij werden verkregen.

D. Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid en machtiging door het Sectoraal comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid

22. Het ontwerp van samenwerkingsakkoord dat ter advies aan de Commissie werd voorgelegd bepaalt dat de uitwisseling van gegevens tussen de Dienst en de OCMW's zal plaatsvinden via het doorsturen per post en/of elektronisch van papieren of Excel bestanden. Welnu, artikel 14 van de Wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid bepaalt dat "*De mededeling van sociale gegevens van persoonlijke aard door of aan instellingen van sociale zekerheid gebeurt met tussenkomst van de Kruispuntbank (...)*". Aangezien de OCMW's instellingen zijn van sociale zekerheid⁷ dient de mededeling van gegevens tussen de Dienst en de OCMW's te gebeuren via de KSZ.

⁶ Artikel 1, laatste § van het ontwerp van samenwerkingsakkoord

⁷ Artikel 2, 2°, f van de Wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid; artikelen 1 en 2 van het Koninklijk besluit van 4 maart 2005 tot uitbreiding van het netwerk van de sociale zekerheid tot de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, voor wat betreft hun opdrachten inzake het recht op maatschappelijke dienstverlening, met toepassing van artikel 18 van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid

23. Overigens is, in toepassing van artikel 15, § 1 van de Wet van 15 januari 1990, voor elke mededeling binnen alsook buiten het netwerk van sociale gegevens van persoonlijke aard door de Kruispuntbank of de instellingen van sociale zekerheid, een principiële machtiging vereist van de afdeling sociale zekerheid van het Sectoraal comité van de sociale zekerheid en van de gezondheid, behalve in de door de Koning bepaalde gevallen. Voor zover de Commissie weet, werd tot op heden geen enkele machtiging aangevraagd. Bijgevolg dienen de Dienst en de OCMW's deze vergetelheid recht te zetten en een dergelijke machtiging te verkrijgen.

E. Veiligheidsbeginsel van de verwerking

24. Het veiligheidsbeginsel voor de verwerkingen van persoonsgegevens, bepaald in artikel 16 van de Privacywet, verplicht de verantwoordelijke voor de verwerking tot het nemen van de passende technische en organisatorische maatregelen om de gegevens die hij verwerkt te beschermen en zich te wapenen tegen afwijkingen van het doeleinde. Het passend karakter van deze veiligheidsmaatregelen hangt enerzijds af van de stand van de techniek en de hiermee gepaard gaande kosten, en anderzijds van de aard van de te beschermen gegevens en de potentiële risico's. De Commissie betreurt dat geen enkele veiligheidsmaatregel werd ingevoerd door de Dienst en de OCMW's om de gegevensuitwisseling te beschermen. Aangezien deze gegevensuitwisseling echter zal moeten plaatsvinden via de KSZ (zie punt 21 van onderhavig advies), zal zij genieten van de veiligheidsmaatregelen die door dit organisme werden ingevoerd.

F. Kennisgeving aan de betrokkenen

25. Artikel 9 van de Privacywet verplicht iedere verantwoordelijke voor de verwerking om de betrokkenen van wie de gegevens worden verwerkt in te lichten over de doeleinden van de verwerking, de identiteit van de verantwoordelijke voor de verwerking en de ontvangers (of categorieën ontvangers) van de gegevens alsook over het bestaan van het recht op toegang en verbetering van de gegevens.

26. De Commissie stelt met voldoening vast dat de werkzoekenden die bij de Dienst ingeschreven zijn, er reeds bij hun inschrijving (inschrijvingvragenlijst – bijlage 1) over worden ingelicht dat hun persoonsgegevens, krachtens de Privacywet het voorwerp zullen vormen van een geautomatiseerde uitwisseling tussen de Dienst en het OCMW indien zij een leefloon of sociale bijstand ontvangen. Overigens worden de werkzoekenden bij hun inschrijving eveneens ingelicht over de situaties waarin hun

inschrijving bij de Dienst ongedaan zal gemaakt worden (schriftelijke aanvraag, niet-beantwoorden van (een van) de oproeping(en), stopzetting van de uitbetaling van het leefloon door het OCMW,...).

G. Opmerking

27. De Commissie merkt op dat artikel 1 § 3 van het ontwerp van samenwerkingsakkoord voorziet dat het adres van de werkzoekende deel uitmaakt van de uitgewisselde gegevens. Welnu, dit gegeven komt niet voor in de tussen de instellingen uitgewisselde modellijst die aan de Commissie werd bezorgd (bijlage 2). Het samenwerkingsakkoord moet in die zin aangepast worden.

OM DEZE REDENEN,

Verstrekt de Commissie een gunstig advies over het ontwerp van samenwerkingsakkoord op voorwaarde dat de uitwisseling van gegevens gebeurt door tussenkomst van de KSZ en er rekening wordt gehouden met de opmerkingen die geformuleerd werden in de punten 15, 19, 21, 23, 24 en 27).

Voor de Administrateur m.v.,

De Voorzitter,

(get.) Patrick Van Wouwe

(get.) Willem Debeuckelaere